

Дзвоник

№70

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, січень, 2013 рік

Dzbonuk (Clopotel)

№ 70, 2013 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Dzbonukom** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzbonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzbonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

*На обкладинці робота Роберта Дункана
«Зимові розваги»*

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Марія ЛЮДКЕВИЧ

ЯК МОРОЗКО ДОПОМІГ

Позавчора сонце гріло –
Лижі, санки знов без діла,
Снігу наче й не було,
Бо на те ж воно й тепло...

Почали журитись діти:
– Не зима це і не літо,
Ні сходити по грибки,
Ні погратись у сніжки.

В річці зараз не скупатись,
Санкам ніде розігнатись,
Хтозна-що, а не зима!
Дітям радості нема...

Хтось приніс дитячу мову
До Морозка у діброву,
І сказав Морозко так:
– Я старенький, знає всяк.

Задрімав я трішки, любі,
У своїй тепленькій шубі.
Сонцю ж, мабуть, не дрімалось,
Тож із мене й насміялось...

Ви пробачте вже старого,
Більш не трапиться такого.
А тепер, мої хороші,
Бути снігу і пороші!

Так зробив, як і сказав:
Землю снігом всю заслав,
Всі горбочки, всі яри
Засніжив для дівчори.

Враз і річку, і ставок
У міцний скував льодок, –
І дітей на тім льодку,
Мов квіток у квітнику...

Так Морозко допоміг,
Щоб на землю випав сніг,
Щоб минула недарма
Для дітей оця зима.

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XIX

Петрусь сидів обіч дороги на прив'язлії осінню траві, опутивши на перехрещені на колінах руки втомлену тямом голову. В ній сновигали навсебіч безпорадні здогади, що вже давно накіпили в душі й зараз просилися на просвіт. Сумирна тиша облягала все надовкілля, через що його душа здригалась ще з більшою силою. Розгасла дорога геть обезсилила йому ноги. Добре, що взутий був у кросовки, а то геть би просяк холодом, бо щокрок дорога, що губилася поміж папороттю, дедалі жагучіше просочувала його і так болячі ступні. У роті перегіркло, хоч і напився з криниці. Та давка млість і голод уже давно осілися, виснажуючи його сили. І як він не старався на холоднокровність, однак не міг допетрати розумної поміркованості, яка б навела його на добрий шлях, а там вже щоб вичухався з халеппи. Не нарікав на нікого, хіба на себе, що такий глупий день випав йому, хоч добре пам'ятав батькове, що кожен день по-своєму мудрий, хоч інколи випадає він нам не таким, як би хотіли. Зібравшись на силах, Петрусь знесилено звів голову з колін. На мить у очах замерехтіло жовто-осіннім листям. Далі небо стало напливати спокійним блакитом, причаровуючи його ще неясний зір. Коли вже отямився і прийшов до себе, то зауважив, як у повітрі хвилювали срібні нитки павутини. І на ліщиновому поріділому від листя теж ясотіло таке ж осіннє павутиння. Та в тій пряжі віднайти Павутинку йому серед цього ажурного мережива ніяк не вдавалосьь.

– А я отута! – почув несподівано, аж усі заволоки враз кудись подінулись.

Петрусь повернув голову в бік, звідки донісся несподівано її хриплий голос. Глянув на неї вдячливим поглядом, наче сказав дякую, і ледь промимрив:

– Дуже добре, що тут... А то... – і він враз завстидався свого безсилля, бо таке не було властиве його душі. Батько ніколи не схвалював такі відхилення в його поведінці, і таке з ним траплялося дуже рідко. Хіба коли танув душею перед слабшими, ніж сам, і приходив додому з ображеною душею.

– Завжди треба бути поміркованим, розважливим, а не гарячкувати зі всякої нісенітничі. Одним словом – бути справжнім чоловіком. Гляди на нас із матір'ю і навчайся. І не тільки з нас. Люди хороші й набирайся в них добра й мудрості, а не душевної гнилизни, бо погана душа – не вічна, а добра – невмируща. Вона живе у інших, таких же порядних людях. Не зневірайся, а людям довіряй, бо серед нас їх більшота добродушна. Злу людину видно з її понурого погляду, а добру з ласкавого слова. І погляду теж. Затям це на все життя і не криви душею. Бо добра душа іноді може зласкавити і погану, й вивести її на праведну дорогу. Будь милосердним, людині дано, якщо вона хоче, все, і навіть перемогти себе. Хтось твердив, що якщо сильно захочеш, можеш перемогти і смерть. Себо залишити по собі добру славу. Серед людей. І не тільки. Навіть у лісі чи в грибах.

Петрусь задумався. Крайнебо насупилося сердитими хмарами. Невже піде дощ? Цього він вседушно не бажав, бо тоді весь його похід піде нанівець. Бо дощ, що супився, може звести його, до речі цікаву, пору на нінащо. Завждишний спосіб став наvertатися до нього. І загрозливі дощові хмари стали оддалятися від лісу. І раптом напролом прорвалася думка: а хто в дійсності оця Павутинка? Мовить завжди двозначно, ніколи не довершує речення, але очевидно усе їй відомо, усе начебто знає, але не домовляє до кінця. Та головніше, що криється за її натяками і куди вона його веде. Виринула на його дорозі, як ота жаба в болоті, й облядила ним, як бранцем, який мусить повинуватися її неясним велінням. Зараз спуститься несподівано сутінь, а вони чимчикують невідомими дорогами, а пуття ніякого. І коли воно настане – суцільна темнота, яка Петрусьові вже докрай надоїла своєю суєтною сумбурністю. І ніякого просвіту. Насамперед на душі, бо від неї, від Павутинки, жодного натяку чи хоч би розрадливого словечка. Певна мовчанка, і така ж безпорадність. А душа тривожиться і не знаходить ясноти... Якось незрозуміла і дивна чуднота опосіла наче оцей день грибної пори.

Ірина МОЙСЕЙ

Як Вітер з дітьми грався

Жив-був Вітер. Мав він веселу вдачу, але й побешкетувати любив. А ще любив він швидко літати. Літаючи над степами безкраїми, – от де можна розігнатися! – милувався, як по шовковій траві котяться хвилі, на яких мерехтять різнобарвні цяточки квітів; літаючи над морями, спостерігав, як зацілюються високі хвилі, утворюючи білі гребені, а літаючи над лісами, любив прислухатися, як шумлять дерева. Любив він літати над лісом і восени. Буває промчить, шмигне вгору і спостерігає, як за ним золотий дощ із жовто-багряного листя падає. А взимку не любив, взимку ліс не шумів і дощу золотого не було, скуті морозом дерева, потріскуючи, гуділи, і це Вітру не подобалось. Зате подобалось йому танцювати в полі. Буває, підхопить зграю сніжинок, закрутить і вальсує, вальсує полем. А сніжинки аж іскряться з радості.

Отак танцюючи, одного дня Вітер почув гамір і сміх. Спинився на мить, пообзирався і побачив удалині, там, де поле з селом межує, де ставок, скутий товстим панцирем льоду, спить під боком невисокої гірки, цілу юрбу дітлахів. Підлетів ближче, аби роздивитися. А діти – хто на лижах, хто на санчатах мчать з гірки, інші на ковзанах кружляють по гладкому льоду ставка. Сміх і радісні вигуки дзвенять у морозному повітрі. І так їм весело, так цікаво!..

Вітру теж захотілося погратися з дітьми. Недовго думаючи, він шмигнув на гірку, клубком скотився з неї і закружляв поміж дітьми, здіймаючи вихори снігу. І так він захопився, що й не одразу помітив, як змовкли дитячі голоси, кудись поділись гамір і сміх, а гірка і ставок спустіли. Коли нарешті спинився і побачив, що крім

нього і одинокої Сосни на горбку нема нікого, йому стало сумно-сумно, і він заплакав:

– У-у-у! Чому вони пішли? У-у-у!

– Сам винуватий. Ти їх налякав, ти їх вигнав звідси! – докірливо захитала гілками Сосна.

– У-у-у-у-у! – ще дужче розридався Вітер.

– Ну годі, годі, – попробувала Сосна заспокоїти Вітра.

– Завтра вони знову придуть. Тільки більше не лякай їх, не літай, мов шалений, не жбурляй у них снігом.

І справді, наступного дня на гірці і ставку знову зібралася юрба дітей. Знову сміх і радісні вигуки заповнили морозне повітря.

Вітер, вмостившись на Сосні, спостерігав за дітьми і ледь стримувався, щоб не побігти до них погратися, але Сосна час від часу порипувала, пригадуючи йому, чим це може закінчитися.

– Але ж як мені погратися? Я теж хочу!.. – втрачав терпець Вітер.

– Зараз покажу, – рипнула у відповідь Сосна.

Якраз у цей час на гірку із саночками вибралась мала дівчинка і спинилась, щоб перевести дух, під самою Сосною.

– Хитни легенько моєю гілкою, – швидко зашепотіла Сосна Вітру. – Тільки легенько...

Той послухався, і на дівчинку посипався дощик сріблястих сніжинок, які досі спали на лапатій гілці. Дівчинка підняла личко вгору і весело засміялася, потім вмостилася на санчата і помчала з гірки.

А Вітер став чекати, хто б ще став під Сосною, радіючи, що тепер він уміє гратися з дітьми.

Максим РИЛЬСЬКИЙ

Білі мухи

Білі мухи налетіли, –
Все подвір'я стало біле.
Не злічити білих мух,
Що летять, неначе пух.

– Галю, Петрику, Кіндрате,
Годі, ледарі, вам спати! –
І побігли до санчат
Галя, Петрик і Кіндрат.

Всі з гори летять щодуху,
Щоб виймати білу муху,
А санчата їм усім
Змайстрував старий Максим.

Анатолій КАМІНЧУК

Іній

Усі дерева в інею –
У білому, у синьому.
Ростуть димки над хатами
Стовпцями волохатими.

Гілки похитує вітерець,
Снігур сніжок покльовує,
А Морозенко-пустунець
Нам вікна розмальовує.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Для потішечки

Попід вікнами Мороз
Ходить-щулиться,
То загляне у садок,
То на вулицю:

– Де ж це дітоньки малі
Поховалися,
Та невже ж вони мене
Ізлякалися?
Я ж їм шкоди не зроблю
Анітрішечки,
Тільки носика вщипну
Для потішечки!

Петро СИНГАЇВСЬКИЙ

Ялинка

Де й поділись заметілі
Із морозами й вітрами,
Лиш тумани сніжно-білі
Ходять-бродять вечорами.
Понад лугом, понад ланом,
Біля тину, біля хати...
А ялинка за туманом –
Як ведмедик волохатий.
Ніби вибігла із гаю
Й зупинилась на узгір'ї –
І чекає-виглядає,
Чи не йдуть за нею звірі.

Вадим СКОМАРОВСЬКИЙ

Снігова абетка

Є абетка снігова,
А сліди – її слова.
Заєць слід кладе шнурочком:
Риска – в ряд,
І риска – збоку.
Хто рядочок рівно вишив?
Це пробігла щойно миша.
Рись взуває в капці лапки –
Має слід чотири крапки.
Лось пішов на водопій,
Слід його серед полів –
Наче слід від ковзанів.

Анатолій ДАВИДОВ

У ЗИМОВОМУ АІСІ

Сніг випав несподівано. Лапятий-прелапятий. Три дні йшов, а потім перестав. Заясніло сонце, ось-ось відлига струмочками задзюрчить... Та морози перемогли. Вночі знов пороша все легенько притрусила, і школярі йшли до учбового корпусу незайманною сніговою ковдрою, слідами мережили її білизну.

По обіді, відпочивши, вийшли гуртом на прогулянку. Невже до лісу? Дітям не віриться, та Зоя Павлівна, усміхаючись, веде їх за ворота. По вкоченій машинами й саньми дорозі прямують вони до лісництва. Не встигли, проте, й до повороту дійти, як назустріч їм Михей Хомич саньми.

– Сідай, гвардіє! – І ось мчить їх Воронько зимовим лісом. Довкола дуби та сосни засніжені стоять, навіть на телеграфних дротах снігові гірлянди провисли, час від часу трапляються машини, навантажені сіном. Літо було дощове, на луках довго вода стояла, й лише тепер люди вивозять звідти сіно по замерзлій дорозі.

Ось і лісництво.

Цікаво, чим їх сьогодні порадує лісник? Ігоркові хотілося б погодувати Воронька, а Оксанка на хлів позирає, де корова Лиска щось хрумкає...

Та Михей Хомич повів їх до кролячих кліток.

– Будемо кролів годувати! Приніс запашного сіна, моркви, кілька капустин. Розподілив усе те порівну.

– Тепер кладіть їжу, тільки дивіться, щоб кролики не повтікали!

Учні обережно піднімали кришки. Сірі, білі, коричневі кролики спочатку сахалися дітей, проте голод переміг – і вони почали смачно хрумтіти.

Школярі вже збиралися йти, але Михей Хомич затримав їх.

– Там, у крайній клітці, заєць сидить!

– Невже? – Ігорьок підняв кришку, щоб його погладити, але той несподівано вистрибнув і дременув до лісу.

Ігорьок збентежено дивився на лісника, але Михей Хомич його заспокоїв:

– Нехай біжить. Я затримав його лише для того, щоб вам показати. А до клітки він сам заліз.

– Як?

– Навідуюсь уранці до кроликів і бачу – в клітці заєць моркву гризе. Тоді я тихенько підійшов і закрив кришку. Ось вам і все полювання! Бачили, який біленький? Це щоб на

снігу бути непомітним. Зараз, діти, коли землю снігом замело й морози вдарили, все живе до людських осель потяглося. Зоя Павлівна розповіла мені, що ви годівнички в саду почепили, пташок підгодовуєте. Молодці! Ми, лісники, теж без діла не сидимо. Лосям та диким козам сіно кладемо в годівниці, диким кабанам – кукурудзяні качани, буряки, картоплю. Нехай смакують! А зараз ходімо до лісу, покажу вам, як його «населення» зимує.

Тихо в сосняку. Пороша завіяла галявини. Біло-біло довкола.

– Придивляйтеся до слідів, – порадив лісник. – Вони нам багато розкажуть.

Ось і перші стібки чийось маленьких слідів.

– Голодні миші вилазили в пошуках їжі! – пояснив Михей Хомич.

Мишачі сліди повели до сусідньої галявини, і там діти побачили відбитки лап, схожих на собачі; стали траплятися й розриті ямки.

– Лисиця мишкувала. Нюхом чує, де миші ховаються!

– А ось тут кішка бігала! – знайшла нові сліди Маринка.

– Ні, кішці тут нізвідкіль узятися, зараз її з хати не виженеш, а ці сліди залишив тхорик. Знаєте такого звірка?

– Аякже, – одказав Славко. – Він полює на курей та різних пташок!

– Правильно, – стверджує лісник. – Тут він хотів куріпки скуштувати, та не вдалося: почула його птаха і вчасно вискочила з-під снігу, де ховалася від морозу.

Зненацька з високої ялини, що височіла посеред низькорослих сосен, впала здорова шишка. Діти до неї. Виявилось, що з одного боку вона пошкоджена.

– Шишкарі ласували! – показав лісник угору, й діти побачили двох невеликих, з горобця завбільшки, птахів. – Зверніть увагу, які в них дзьоби та ще й загнуті. Цим птахам голод не страшний, бо живляться вони насінням, яке добувають із шишок.

– Білка, білка! – закричала Оксанка.

Тендітне звірятко злякалося дитячих голосів і гайнуло у гущавину ялинових гілок.

Радісні, збуджені, діти попрямували до лісництва. Як прийшли, зірвалася віхола, й Михей Хомич запряг у сани Воронька, щоб завидна дістатися до школи.

Інна ЗАІНЧКОВСЬКА

Віршована українська абетка

Оо

Одуд Осип взяв намисто
Та й пішов до окуліста.
Хоче взять за це намисто
Окуляри в окуліста.

Сс

Синя в світлій кісці стрічка –
Це Світланка, це сестричка.
Від сестрички і від сонця
Світлими стають віконця.

Пп

Повітря, земля і вода – це Природа.
Природа – це Я. І Ти – це Природа.
У Божому світі під сонцем одним
Повинні ми жити у згоді.

Тт

Тарас, Тетянка й такса Тім
Збирають речі в турпохід.
Тетянці торбинку тітка дає,
Все для здоров'я в торбинці тій є.

Рр

Рано-рано-раненько
Вмиюсь росю біленько,
Витрусь рушником гарненько,
Тим, що ненька вишивала,
Щастя-радості бажала.

Уу

Уляна учора упала,
Уляна учора стогнала.
Узвару Уляні
Бабуся дала –
Уже не хворіє
Стрибунка мала.
Узвар допоміг чи
Бабусина ласка?
Уже здогадався?
І скажеш?
Будь ласка!

Марія ЧУБІКА

Друзі

Гуде-свище завірюха, січе в обличчя білим холодним снігом. Мороз пече носики і щічки, немов розмальовує їх чарівним пензлем і мовить хриплим голосом: «Це моє право!»

Незважаючи на лють та загрозу морозу, група дітей вийшла на ковзанку аж на Брищі. Їхні веселі крики розносилися на все село. Лише троє їхніх друзів не катаються з ними. Це п'ятикласники Дениса та двоюрідні брати Юрасик та Алін. Вони змайстрували у вуйка Василя Митройванкового кілька

годівничок і тепер рушили розвісити їх на голих, чорних, мов хмура осіння ніч, гілках невисоких дерев.

– Ой, як зрадіють пташки! – мовила Дениса.

– Так, це правда, бо їм важко тепер знайти поживи. Товстий шар снігу накрив всі зернятка, насінинки, а комахи вже давно поховалися, – додав Алін.

– Тільки що хіба якісь крихти хліба та на оголених гілках плоди яблук, бо цього року був добрий урожай, а ще червоні ягоди калини та журавлини, – додав Юрасик.

– Ну нічого, ми підгодуємо їх, – рішуче сказала Дениса і вже спритно, мов білочка, стала лізти на невисоку яблуньку.

– Нумо, дайте одну їдальню, – попросила вона і скоро підвісила її на сумній гілці. З кишені вийняла жменю соняшникових насінин і насипала в годівницю. – Ласуйте на здоров'я, – додала і спустилася на білу землю.

Один за другим хлопці розвісили свої годівнички і наповнили їх крихтами хліба та зернятками гарбуза, які приготувала їм бабуся.

Закінчивши справу, стали осторонь, щоб поспостерігати, як птахи будуть ласувати гостинцями.

– Дивіться он туди, – прошепотіла дівчинка в бік куща, на якому горіли китицями червоні плоди калини.

На тоненькі голі гілки куща сідали одна за другою маленькі червоногруді пташки і смачно ласували ягідками.

– Це снігурі! – сказав Юрко. – Вони прилітають до нас із далекої Півночі, щоб тут перезимувати, бо там ця пора року страшенно люта. У березні відлітають у свій рідний край, а червоний колір грудей, можливо, запозичили від плодів калини чи журавлини, – додав хлопець.

Недалеко від них почувся скрип снігу і вони оглянулися. Юрба, яка каталася на санчатах та лижах, тепер стояла і спостерігала за снігурями та розглядала годівнички.

– Ми теж хотіли б змайструвати такі годівнички, – сказав Іванко.

– Ми станемо їхніми друзями, врятуємо їх, – загули гуртом діти.

– Ой, я й забув, – скрикнув Юрасик, витягуючи невеличкий згорток з кишені своєї куртки, – це сальце свіже, без солі, – для синичок, – сказав і поклав його на годівничку.

Ще кілька хвилин всі стояли мовчки, дивилися, як прилітають змерзлі птахи, щоб поклювати доброї поживи. Раз у раз глипали на дітей, немов хотіли подякувати їм як добрим друзям і сказати: «А ми весною й літом почистимо ваші сади від шкідливих комах!»

Веселим крикливим гуртом верталися діти додому і несли в своєму невеличкому серденьку зернятко душевної доброти.

Василь ЗАЄЦЬ

Зимовий гриб

Дід Мороз по лісі йшов,
Під кушем гриба знайшов.
Брав за ніжку так і сяк –
Не подужає ніяк.
Окуляри дід надів,
Подививсь і аж присів:
– Та який же це грибок?
Це ж засніжений пеньок!

Стужі й завірюх.
Тишина кругом.
Спи спокійним сном,
Заки збудешся весною
З рутяним вінком.

Вадим КЛЕНЦ

Із сніжком ми дружимо

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ

Мороз

Такий мороз на річку сів,
що та аж заіскрилась,
і вже не видно окунів
крізь паморозь на кризі.
Гасають по лісах зайці,
щоб трішки обігрітись,
Тремтять на вітрі горобці,
кошлаті та сердиті.
І лиш веселі снігурі,
яким вже тепло навіть,
мов дивні вогники,
згори у синій сніг пірнають.

Там, де поле, там, де луг,
Ходить завірюха,
Сипле сніг із рукавів
І морозить вуха.
Ой сніг, сніжок,
Біленький, лапатий,
Ти звідки до нас
Прийшов погуляти?
Щоки полум'ям горять,
Та біжать малята,
Щоб везти із гірки сміх
На своїх санчатах.
Ти, вітриську, зупинись,
Йди із нами гратись,
На санчатах цілий день
Будемо кататись.

Володимир ВЕРХОВЕНЬ

Богдан ЛЕПКИЙ

Зимую

Сипле, сипле сніг,
Криє переліг;
Білим килимом лягає
Аж під наш поріг.
Легкий білий пух,
Наче той кожух,
Криє землю, щоб не знала

Змерзла зима

Морозом дихає зима.
Та, мабуть, змерзла вже й сама!
Бо закрутила білі
У танці заметілі.
Без рукавичок хуга
У руки змерзлі хука.
Прохає завірюха
Позичити кожуха.
І тільки дівтора
Кричить зимі: – Ура!

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

Частина II

«Підростаюче покоління» сиділо у кущах під вікном і все чуло.

Але, дивна річ, найсерйозніші заходи, які збиралися вжити щодо них батьки, анітрішечки їх не схвилювали.

Якось сонна лінива байдужість огортала всіх.

У повітрі літало сіре павутиння, схоже на бабине літо, але тонкіше, прозоріше, ледь помітне.

Коли це павутиння торкалося повік, очі самі собою заплющувались і страшенно хотілося спати.

Соня Лось заснула одразу ж після виступу Коляя Коляйовича Колючки. За нею захропла Хрюша Кабанюк. За нею послули Вірочка Вивірчук та Зіна Бебешко. Раїска Мняю довго боролася, але незабаром і її здолав сон. Заснули й хлопці.

Під кінець батьківських зборів весь клас у повному складі спав під вікном. І так ніхто й не дізнався, яких саме рішучих заходів домовилися вжити щодо них батьки.

...Першим прокинувся Кося Вухань. Якось муха-набридуха залізла йому у вуха і дзижчала так, що, хоч-не-хоч, а довелося прокидатися.

Кося труснув головою, виганяючи муху, і здивовано закліпав очима. Весь клас солодко спав під вікном школи. У школі було тихо. Батьківські збори давно закінчилися.

– Агов! Вставайте! Ви що?! – загукав Кося, розштовхуючи однокласників. Це було не так-то й легко. Якби не Колько Колючка, якого Кося розштовхав першим, хто зна, чи пощастило б добудитися інших (так міцно вони спали). Довелося Колькові пустити в хід свої голочки.

Нарешті всі попркидалися і стали перезиратися.

– Тю!

– Чого це ми послули?

– Га?

– Дивина, та й годі!

– Плавильно!

Але навіть здивуватися по-справжньому вони не здивувалися. Ліньки було дивуватися...

...А дома на них чекали неприємності.

РОЗДІЛ III

Проминемо, друже мій дорогий, цю сторінку. Не будемо того описувати. Ти б теж, мабуть, не хотів, щоб хтось дивився, як батьки вживають щодо тебе рішучих заходів. Ото ж не будемо й ми дивитися!..

Скажу тільки одне – жодні рішучі заходи аніякісіньких результатів не дали. Крім суму і сліз.

Весь клас ходив тепер заплаканий; і зарюмсаний.

Причому плакали вони зовсім не від рішучих заходів. А просто тому, що весь час чогось хотілося плакати. Навіть без будь-якої причини. А батьки, не розуміючи цього, ще з більшим завзяттям продовжували вживати рішучих заходів.

Але успішність так з місця й не зрушила.

У щоденниках рясніли самі двійки.

– Не діти, а хтозна-що! – обурено казав Мамонт Африканович. – Нічого запам'ятати не можуть.

Пантера Ягуарівна з кожним днем ставала все лютішою.

Уроки тепер перетворилися на якесь суцільне ревище.

Як не дивно, менше від інших плакали Кося Вухань і Колько Колючка, колишні боягузи.

І ніхто навіть не думав, що такими страшними плаксіями виявляться Вовчик Вовченко та Рудик Лисовенко. Кося дивився, як вони без кінця рюмсають, і не міг повірити, що це оті горлохвати, яких він колись так боявся.

Косі навіть здалося, що вони якось поменшали, стали зовсім маленькі й жалюгідні. Та й інші учні, здавалося, поменшали. Особливо Хрюша Кабанюк. Вона, до речі, найбільше плакала і ридала.

– Ох-хрю-хрю, нещасна я!.. Ох-хрю-хрю, нещасна я! – примовляла вона, шморгаючи своїм п'ятчком.

Не можна було без сліз дивитися на неї.

Та от одного разу...

Кося і Колько йшли зранку до школи.

Попереду, хитаючись від ридань і причитуючи: «Ох-хрю-хрю! Нещасна я», – дибубляла Хрюша.

І хоч вони наближались до Хрюші, голос її чогось слабшав, тихішав.

Стежка, якою вони йшли, завертала за кущ. Хрюша на якусь мить зникла за кущем.

Кося й Колько, наздоганяючи її, теж завернули за кущ і... здивовано перезирнулися. Хрюші на стежці не було.

– Тю! – сказав Кося й подивився на Колька.

– Тю! – сказав Колько й подивився на Кося.

Щойно вони бачили Хрюшу, щойно чули її голос: «Ох-хрю-хрю! Нещасна я», – і враз вона зникла. Як булька на воді. І ніде ж сховатися не могла – кущ був густий і колючий, не залізеш, а далі все добре проглядалося: рідкі дерева і низенька трава. Сховатися було ніде.

– Хрюшо! – гукнув Кося.

– Не балуйся! – гукнув Колько. Але ніхто не відповів.

– Хрюшо, де ти?

– Відгукнись!

Кося й Колько оббігли все навколо. Хрюша як крізь землю провалилася.

Шукали вони, шукали, а тоді Колько й каже:

– Може, вона вже в школі давно, а ми, як дурні, шукаємо.

– Гайда!

Побігли в школу. Але й у школі Хрюші не було. Хрюша загадково зникла, –

наче розчинилася у повітрі.

– Що робити? – розгублено опустив одне вухо Кося.

– Не знаю, – почухав задньою ногою потилицю Колько. Думали вони спершу розказати Пантері Ягуарівні, але потім Кося сказав:

– А як у Хрюші через те, що вона зникла, ще більші неприємності будуть?.. Хто зна, яких рішучих заходів вживе тоді тато Кабанюк.

– Правда, – погодився Колько. – Поки що мовчатимемо. Але довго мовчати їм не довелось.

Бо в школу взагалі ніхто в цей день не прийшов. Зранку всі діти, як завжди, пішли до школи. Але до школи чогось не дійшли. Зникли по дорозі.

Всі. Крім Косі й Колька.

Пантера Ягуарівна від розпачу не знаходила собі місця.

– Ой! Що скоїлося?! Що сталося?! Що трапилося?! Ой! Ой! Ой! – заламувала вона лапи.

Вчителі з директором Бурмилом Михайловичем на чолі обступили Кося й Колька і вимагали ще й ще раз повторювати, як зникла Хрюша.

– Неймовірно! – розводив лапами Бурмило Михайлович.

– Неймовірно! – точнісінько так само розводив лапами Макак Макакович (він дуже поважав директора і завжди наслідував його).

– Неможливо! – голосно зітхав Мамонт Аф-

риканович.

– Фантастика! – тоненько зойкувала Лисавета Патрикіївна.

– М-да!.. – широко роззявляв рота Бегемот Гіпопотамович.

Кошмар!.. Жах!.. – хапала себе за голову Пантера Ягуарівна.

– Ах! – луною одзивалася десь високо вгорі Жирафа Жирафіївна.

– Треба оголошувати загальнолісовий розшук! Треба піднімати на ноги весь ліс! – рішуче сказав директор.

(Продовження в наступному номері)

Польська народна казка

Диво у млині

Неподалік од містечка Домбрувна струмок крутив колеса великого млина. Там завжди панував рух. Вози довгою валкою везли до млина зерно, а потім одвозили борошно в сусідні села.

Мельник Маренський був дуже хазяйновитий чоловік. Уставав на світанку й працював не складаючи рук аж до смерку. А в жнива частенько й зовсім не лягав спати – знай лічив гроші, які йому платили за млино, і ховав їх у важкі дубові скрині.

Страшений скупий був отой мельник Маренський. Він і сам працював без відпочинку, і дружині та синові, а надто наймитові ніколи просвітку не давав. Не раз вони плакали, а бувало, що й сварилися з ним.

Мельник багатів з кожним днем. І чим більше срібних талярів клав він у свої дубові скрині, тим більшим скупієм ставав.

Якось випала дуже холодна зима. Крига скувала й Домбровське озеро, і струмок, на якому стояв млин Маренського.

Немало бездомних бідняків пішло жебрати по хатах; частенько стукали вони до заможних господарів. Не минули й господу мельника. Але він і слухати не хотів їхніх прохань. Не дав і шматка хліба жодному біднякові, а гнав їх од хати, ще й називав прилюдом та дармоїдами.

Раз надвечір розгулялася хуртовина. Вихор так і вив, так і свистів у комилах, мороз білими квітами заснував шибки. А мельник розкошував собі в теплій хаті.

Раптом хтось несміливо постукав у двері, й на порозі став подорожній, весь запорошений снігом.

– Чого тобі? – сердито буркнув господар.

– Чи немає у вас якоїсь роботи для мене? – спитав подорожній.

Ой, як розлютився старий мельник! Гримнув, що взимку йому й самому нема чого робити, а наймит у нього тільки те й знає, що байдики б'є.

Тоді подорожній попросився, щоб господар пустив його переночувати й дав трохи гарячої страви, бо він іде здалека, дуже стомився та зголоднів.

Мельник не схотів нічого й слухати.

– Нема в мене ані кутка, ні страви для такого прилюдом – гарикнув він.

І наказав бідоласі вийти геть із хати й зачинити за собою двері.

Подорожній послухався, але підніс угору свою палицю, махнув ліворуч, махнув праворуч, щось пробурмотів і попрямував лісовою засніженою дорогою.

Вранці мельник зайшов до млина й остовпів з

переляку. На мішках з борошном і зерном, що рядочком стояли попід стінами, сиділи цілі табуни мишей.

Мельник аж за голову схопився. Все добро гине на очах! Адже миші не залишать жодної зернинки... Що ж його робити?

– Рятуйте! – загукав він, став кликати жінку, сина, наймита. Та як тут рятувати? Миші не боялися людей і не думали тікати. Тоді обізвалася затуркана мельникова жінка:

– Це тобі кара за те, що ти прогнав отого бідолаху!

Зляканий мельник почав благати свого наймита:

– Біжи, Янеку, шукай того подорожнього, що я вчора прогнав. Це він таке зробив, не інакше! Прохай його, благай, нехай повернеться. Дай йому все, чого забажає, аби тільки прогнав цю нечисть. І тобі, Янеку, щось перепаде. Біжи щодуху. Адже він за ніч далеко не встиг зайти.

Взяв Янек кожуха, насунув на голову шапку й побіг. Од млина до села вела пряма дорога.

Янек хутко знайшов подорожнього в хаті одного бідняка, який пожалів бідолаху та пустив переночувати.

Почав Янек просити й умовляти, щоб подорожній повернувся до них. Той устав, подякував господареві за ночівлю й пішов до млина.

Ой, як зрадів мельник! Кинувся його обіймати та цілувати. Просив пробачення, обіцяв, що дякуватиме довіку, що щедро заплатить, аби тільки той вигнав мишей із млина.

Подорожній загадав господареві, щоб той вирубав у кризі на озері ополонку, а сам махнув палицею праворуч, махнув ліворуч, стукнув нею об підлогу й щось пробурмотів.

І диво! – всі миші одразу побігли до нього.

Стукаючи палицею, рушив подорожній до дверей, потім у двір. Миші сунули за ним сходами, підвір'ям, потім дорогою до озера. А була їх сила-силена.

Подорожній став над ополонкою і занурив палицю в крижану воду. І тут миші почали стрибати в воду. Геть усі пострибали і всі потонули. Жодна живою не залишилася.

Коли остання миша зникла в воді, мельник підбіг до подорожнього.

Обдарував його чим тільки міг, дякував без кінця-краю.

Відтоді скупий мельник змінився. Добрий став і ласкавий до людей; нікого вже не проганяв із своєї хати.

А миші більш ніколи не з'являлися.

Загадки

Іде років двісті,
Стоїть на місці,
Лічить людський вік,
А не чоловік.

(лнннрорл)

Біла, гарна, чарівна,
Мов Снігуронька вона.
Землю прикрашає,
Сріблом засинає,
Все навколо – наче рай!
Ну мо! хто це, відгадай!

((лнлнл))

Десь у гаю родилася,
У хаті опинилася;
Була німа і нежива, –
Тепер говорить і співа.

(Скрпнл)

Прийшов до нас гість
та зробив нам міст
без сокири, без долота –
швидка і міцна робота.

(л!л)

З голубого вулика
Летіли бджоли –
Білим вкрили вулиці,
І хати, і поле.
А на яблуні старій
Сів одразу цілий рій! Що це?

(Слг)

Сторінка народознавства

З Петра Вериги чекай відлиги

У церковному календарі 29 січня співпадає з поклонінням чесним оковам апостола Петра. Оскільки кайдани в перекладі на грецьку означають вериги, то в народі цей день йменують Петром Веригою. З ним не пов'язані будь-які обряди, хіба що остерігалися прати білизну. Вважалося, що це останній день зими, а тому казали: «На Петра Вериги половина снігу, половина криги» чи «На Петра Вериги розбиваються криги».

Саме ця обставина змушувала селян лісової зони поспішати із заготівлею деревини для житла та розчищенням лісових ділянок під просіки, на яких висівали зернові культури. У давнину було за правило: вирубку лісів проводили не будь-коли, а лише взимку – «як дерево спить». Вважалося, що рушити, цебто рубати живого друга, коли починається сокорух, – великий гріх. Найкраще, на думку дайбожичів, робити це «в період спокою» – з січня і до середини березня – «бо дереву в цей час не болять».

Ці вірування обумовлювалися передовсім практичними цілями. Адже заготовлений у цей період лісоматеріал зберігає особливу цінність: його не точить шашіль, не вражають грибкові хвороби, дерево менше піддається псуванню й гниттю, краще тримає тепло, оскільки зрубане в «стані спокою» воно має найбільшу щільність. Вважалося, що будівля, зведена з таких плах, убезпечена від блискавок – «бо грім не влучає у чисте».

Відтак на Вериговий день селяни, зорганізувавшись у спілки, вирушали в далекі околиці заготовляти ліс.

Як уже мовилося, з Вериговим днем люди пов'язували закінчення зими, а відтак і прогнозували погоду.

* Якщо напередодні Петра Вериги ніч місячна і на небі видно зорі, то літо урожайним буде, а рік – щасливий.

* Якщо ніч похмура, то й рік похмурий: неврожай, пошесть на худобу.

* Як мороз у цей день, то влітку – спека.

* Мороз на Вериги віщує літню спеку.

* Якщо вночі місяць «обгородився хмарами» – на вітер.

* Розсілися на снігу гуси чи качки і махають крилами, буцімто плывуть – бути відлизі.

* Розкаркалося гайвороння – невдовзі збереться метелиця.

* Пес качається по снігу – потепління кличе в гості.

* Мороз на Вериги віщує літню спеку.

* Якщо напередодні Петра Вериги ніч місячна і на небі видно зорі – бути врожайному літу, а отже й щасливому року; якщо воно захмарене – на неврожай і пошесть на худобу.

Але якою б не була погода, люди все ж жили сподіваннями на весну, адже закінчується найхолодніший зимовий місяць – січень. Не зважаючи на його конозистий характер, селяни знали: «З Петра Вериги чекай відлиги!»

І граємося, і вчилися!

СНІГ

(Поняття про пейзаж)

1. Уважно прослухайте (прочитайте), вивчіть напам'ять поезію «Сніг». Розгляньте рисунок, наведений справа.

5. Як виглядає долина та моріг-трава у ній? (вкриті снігом, наче білими скатертинами), як виглядає ялинка (вкрита

Сніг

Ліг
Сніг,
На моріг*,
На поріг,
На калину,
На яліну.
Все змінилось –
Білим вкрілось.
Вздбвж долини –
Скатертїни,
На осїці –
Рукавіці.
Он і в дуба –
Бїла шуба.
Бїлий зайчик
Пробїг.
Він увесь наче
Сніг.

2. Чи існує тематичний зв'язок між поезією «Сніг» та поданим рисунком?

3. Яку пору року зображено словами поезії та рисунком?

4. Як виглядає хата, в якій живе хлопчик із своїми батьками, подвір'я хати і дуб, що біля неї? (усе вкрито/завалено западним снігом).

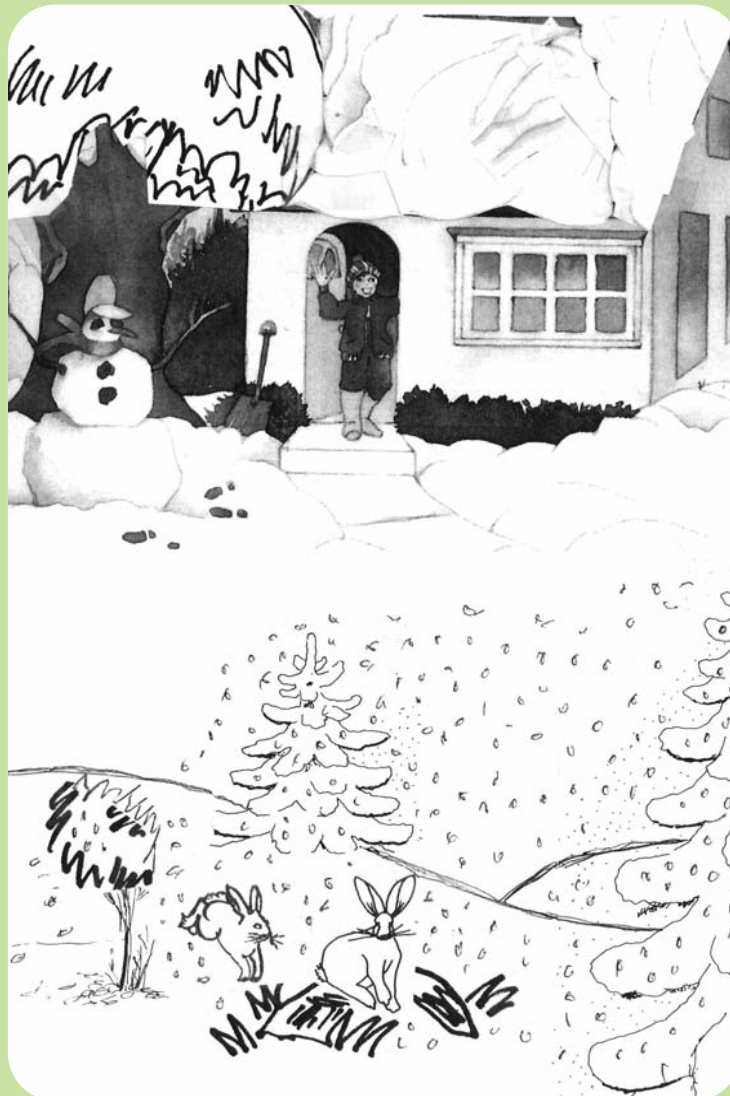
*Моріг – молода густа трава.

та лапатим снігом) та калина (вкрита сніговою «шапкою»).

6. Хто оживлює спокійну картину зими (зимовий пейзаж чи зимовий краєвид) своїм пробігом-скоком по харчі, а чи втечею сперед якогось дикого звіра? (зайчик).

7. Розкажіть (описіть), як виглядає зимовий пейзаж (картина зими) у вашій місцевості.

8. Складіть казочку про те, як хлопчик з рисунка (або хто-небудь з-поміж вас), вийшовши вранці надвір, радується зимовим пейзажем, що несподівано постав протягом ночі.

Подав І. Ребошанка

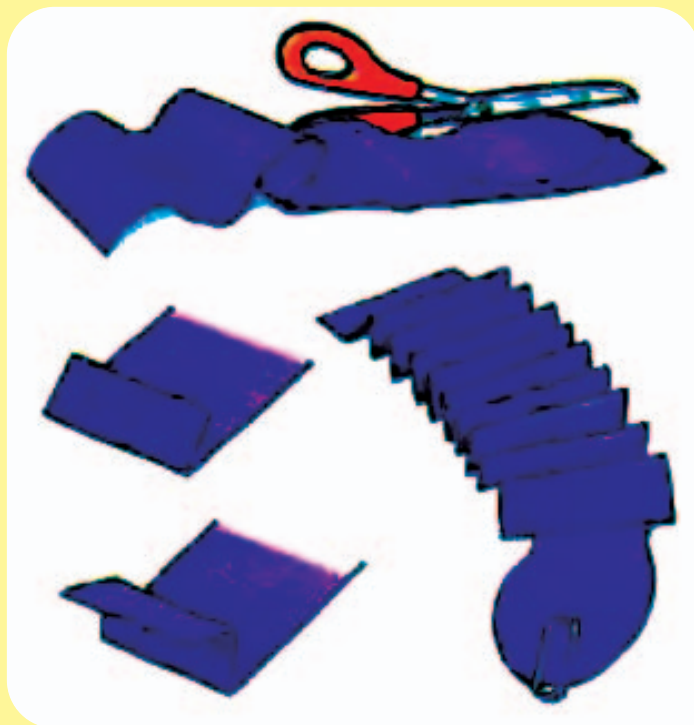

Зроби власними руками!

Магнітні дива

Вам знадобиться: тонкий кольоровий папір (цигарковий), сопілка,

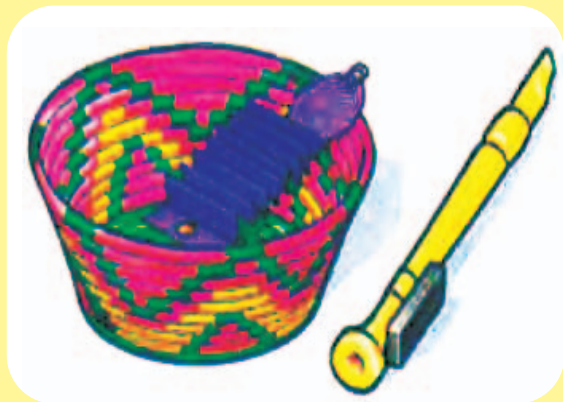
Надіньте на ніс змії металеву скрепку і приклейте її скотчем.

2. Хвіст змії приколить до дна кнопкою. Магніт приклейте скотчем під кінцем сопілки.

3. Тримайте сопілку над головою змії. Магніт буде притягати скрепку і змія випрямиться. Якщо тримати сопілку над самою головою змії, то вона буде підніматися і танцювати під вашу музику. Але не робіть свою змію занадто довгою – їй буде важче піднятися.

магніт, скотч, корзинка, канцелярська скрепка, кнопка.

1. Відріжте смужку цигаркового паперу довжиною в півтори глибини корзинки, щоб зробити змію. На одному кінці виріжте овальну голову, решту складіть гармошкою.

Переклад з рос. Людмили Дорош

Ішов мороз через село

Слова Миколи КОРСЮКА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

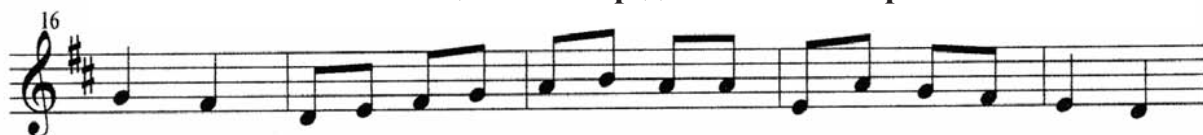
Ішов мороз че рез се-ло Та й загля-нув у вікно, – Аж там Білик

на печі Пле-те ру-ка-ви-ці, А Бі-ли-ха при сто-лі

Шиє но-го-ви - ці. На-сер-див-ся наш мо-роз На ті но-го-

ви - ці, Та й по-ду-мав ма-лю-ва -ти На шиб-ках ли- си - ці.

Щось на ду-шу на-ляг-ло, – Дум-ка не-ве-се- ла, – О-тож рі-шив

Враз мо-роз Йти у ін-ші се - ла.

Ішов мороз через село
Та й заглянув у вікно, –
Аж там Білик на печі
Плете рукавиці,
А Білиха при столі
Шиє ноговиці*.
Насердився наш мороз
На ті ноговиці,
Та й подумав малювати
На шибках лисиці**,
Щось на душу налягло, –
Думка невесела, –
Отож рішив

Враз мороз
Йти у інші села.

Ноговиці* – штани;
Лисиці** – намерзлий візерунок.

Розмалюй сторінку

Цікаво знати!

Євгенія ЧАК

ВІД СІЧНЯ ДО СІЧНЯ

У всіх народів світу назви місяців пов'язані або з назвами явищ природи, або з виробничою діяльністю людей.

У деяких мовах європейських народів поширені назви греко-латинські: вони були занесені до Київської Русі через старослов'янську мову після прийняття християнства. В українській, білоруській та в деяких інших мовах як літературна норма вживаються давні слов'янські назви. Здебільшого походження їх розгадати неважко, але щодо тлумачення окремих із них думки вчених не завжди збігаються.

Перший місяць нашого календаря – *січень*. Назва його походить від старослов'янського слова *сікти*. Саме в цю пору давні слов'яни вирубували ліс, чагарник, готуючи землю для посіву сільськогосподарських культур. Від основи дієслова *сікти* – *сік* і утворився іменник *січень* (*к* перейшло в *ч*, до основи додався суфікс *-ень*). Таку саму назву або споріднену з нею знаходимо в багатьох слов'янських мовах.

Деякі вчені вважають, що назва *січень* пов'язана із сильними морозами. Та є дані, що спростовують цю гіпотезу.

Справа в тому, що в чеській мові діалектна назва місяця весен (*діалект – місцевий різновид мови, який відрізняється від літературної певними рисами*) означала не зимовий, а літній час: так називали липень, місяць сіно-

косу, коли «січуть трави».

Тому останнім часом більшість учених вважає, що вірогідніше пов'язувати назву *січень* із часом рубання лісу.

У західноукраїнських говірках *січень* називають часом *просинець*. Саме таку назву мав перший місяць року в давньо-руській мові. Походженням своїм ця назва

пов'язана з давнім слов'янським словом *синь*, що мало значення «ясний». Адже у січні стає більше сонячних днів, ніж у листопаді й грудні. Слово *просинь*, яке згодом утворилося за допомогою префікса *про* та давнього слова *синь*, і

означало «*прояснення*». Потім уже від слова *просинь* виникло слово *просинець*.

Його зустрічаємо і в деяких інших слов'янських мовах, у словенській, наприклад, *просинцем* називають *січень*, а в чеській і сербохорватській – *грудень*.

Отже, літературною назвою першого місяця року є *січень*. Звичайно і цей іменник, і утворений від нього прикметник пишуться з малої літери. Наприклад: «*настав січень*»; «*січневі морози*»; «*січневі дні*». Проте якщо ми читаємо казку про дванадцять місяців, де кожен із них є дійовою особою, тоді назву *січень* треба писати з великої літери. Бо в казках, байках та інших творах назви дійових осіб пишуться з великої літери навіть тоді, коли вони означають не власні, а загальні назви.

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось і зима буйніє. Усе покрито білосніжжям, одні з вас катаються на ковзанах, інші розкошують на лижах, а ще інші на санках. І повсюди радісні голоси, захоплені вигуки. Радість і нестримний сміх! І здоров'я міцне, як зимні морози. І чи ліпили ви снігову бабу? А чи грали в сніжки? Якщо ні – то ще матимете нагоду. Зима ще поживе, а з нею і ваші радості. Тож хай щастить вам. Дзвоник зичить усім вам доброго настрою, успіхів у навчанні. Будемо раді, коли відгукнетесь. Щастя вам!

Учні І-ого класу ш. Балківці (Даріус Ротаріу, Аделіна Одовічук, Ана Шойман, Джесіка Гарасимюк, Андрея Скіпор, Йонуц Кіструги)

Андрея Валентина Корнищан, 2 роки, с. Теремія Марє

Вокальний гурт «Буковинка» зустрічає Різдво